

[Statsministeren.]

flertal kan således ikke styrte et ministerium uden risiko for bagefter at blive stillet til ansvar for sine handlinger hos vælgerne. Ikke mindst i tider med mindretalsregering er denne bestemmelse betydningsfuld for folkestyret.

En overgang drøftedes det, om den saglige og tekniske gennemgang, som nu skulle finde sted i landstinget, under et etkammer burde finde sted i et lovudvalg eller lovråd. Forslaget virkede umiddelbart tiltalende, men det viste sig hurtigt, at det var behæftet med adskillige svagheder og ulemper. De sagkyndige fremhævede således, at dette arbejde lige så godt eller bedre kunne foregå i rigsdagsudvalgene, og kommissionens medlemmer så faren for, at et sådant udvalg skulle etablere sig som en art overrigsdag eller fritage regeringen en del af dens parlamentariske ansvar. Begge dele var utilfredsstillende, og man forlod derfor tanken om et lovudvalg. Derimod foreslås det, at rigsdagen bør kunne ansætte fornøden juridisk medhjælp for at sikre, at lovene affattes i et klart sprog og i overensstemmelse med den bestående lovgivning.

Som en af de meget vigtige nydannelser i grundlovsforslaget vil jeg gerne fremhæve bestemmelsen om justitieombudsmanden. Kommissionen har drøftet dette spørgsmål indgående og udarbejdet et lovforslag med tilhørende bemærkninger herom. Regeringen kan ganske tilslutte sig dette lovforslag, som justitsministeren — forhåbentlig om få dage — vil fremsætte for rigsdagen.

Med den stærke udvidelse, som de senere år er sket i administrationens beføjelser, har der i kommissionen været enighed om det ønskelige i at styrke borgernes retsstilling overfor administrationen. Dette vil kunne ske gennem ombudsmanden, som skal have indseende med statens civile og militære forvaltning. Hans arbejdsområde vil komme til at omfatte ministrene, statens tjenestemænd og alle andre personer, der virker i statens tjeneste. Han tænkes udstyret med vidtgående beføjelser for at sikre, at han nøje kan undersøge de sager, som bliver ham forelagt, eller som han selv ønsker at tage op.

Der er næppe tvivl om, at dette forslag vil møde den største interesse og velvilje i befolkningen. Det bliver fremover ikke nødvendigt for borgerne i alle sager mod det offentlige at gå domstolsvejen, som kan

være både bekostelig og besværlig for den enkelte. I denne forbindelse må erindres om den mulighed, som forslaget åbner for oprettelse af forvaltningsdomstole. Også herved søges mulighederne for prøvelse af administrationens afgørelser lettet for den enkelte borger.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed gå i detaljer med de foreslåede udvidelser af borgernes frihedsrettigheder. Man har her — som overalt i forslaget — holdt sig til de tanker, som Monråd for hundrede år siden nedfældede i grundloven, og kun søgt at udbygge dem på de områder, hvor den senere udvikling har gjort dette ønskeligt.

Den gældende grundlov indeholder således en bestemmelse om, at enhver borger, som anholdes, skal fremstilles for en dommer inden 24 timer til det såkaldte grundlovsforhør. Denne værdifulde sikring af borgernes rettigheder er naturligvis bibeholdt. Men samtidig er paragraffen udvidet væsentligt. I overensstemmelse med de hidtidige retsprincipper foreslås det nu grundlovfæstet, at ingen borger kan berøves sin frihed uden hjemmel i loven.

Dernæst er indsat en bestemmelse om, at frihedsberøvelse, som ikke er besluttet af en domstol, altid skal kunne forelægges en domstol til efterprøvelse. Sådan er det teoretisk set også i dag. Men det er lige så vel på dette område vanskeligt og bekosteligt for den enkelte eller dennes væрге at anlægge og gennemføre en sådan sag. Borgernes sikring foreslås nu udbygget således, at enhver frihedsberøvelse af den nævnte art skal forelægges en domstol, ifald det begæres af den, der er berøvet sin frihed. Fremkommer en sådan begæring, påhviler det vedkommende myndighed at rejse sagen. Denne bestemmelse kan blive af stor betydning f. eks. for alle børn, der fjernes fra hjemmet, og også i tilfælde, hvor en person erklæres for åndssvag eller sindssyg.

Også i paragraffen om ejendomsretten er der foreslået en væsentlig tilføjelse. Ekspropriationskommissionerne har hidtil i praksis haft det sidste ord i alle sager om selve erstatningens størrelse. Efter forslaget kan dette spørgsmål altid indbringes for en domstol, som så har den endelige afgørelse. Endvidere sikrer forslaget, at det ingensinde i en lov kan bestemmes, at en ekspropriationsakt ikke skal kunne indbringes for domstolene. Der kan altså herefter ikke gives administrationen nogen blanketbemyndi-